

Projectsecretariaat: Heleen de Haan, Maliebaan 80, 3581CW Utrecht, tel: 030-2331400, email: wok@boink.info

In de Werkgroep Onderwijs Kinderopvang participeren de werkgevers- en werknemersorganisaties vanuit het onderwijs en de kinderopvang en de ouderorganisaties. De werkgroep wil bijdragen aan een realistische en verantwoorde uitvoering van het beleid met betrekking tot voor- en naschoolse opvang en de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang versterken. De Nieuwsbrief WOK verschijnt minimaal 4x per jaar.

Eerste nieuwsbrief sinds de invoering van de wijziging van de wet primair onderwijs

Sinds de wijziging van de wet primair onderwijs afgelopen augustus in werking is getreden is er aardig wat gebeurd op het gebied van BSO. Er zijn extra subsidie regelingen gekomen en men wil er voor zorgen dat regelgeving inzichtelijker wordt gemaakt voor alle betrokken instanties. Hoog tijd om een nieuwsbrief uit te doen. In 2008 zal de WOK zich verder buigen over de organisatie van de BSO, maar zich ook juist focussen op zogenaamde 'best practices'. Wie of welke instantie kan er als voorbeeld aangedragen worden zodat er wijdverspreid wordt hoe het óók kan in de organisatie van buitenschoolse opvang. Tijdens de laatste WOK bijeenkomst van '07 op 13 december is besproken dat de WOK toekomst gericht aan de slag gaat met de BSO.

Huisvesting

In de BSO kampt men in veel regio's met een groot tekort aan ruimte. Het terug dringen van de wachtlijsten zou een stuk makkelijker gaan als er ook léttelijk plek was voor alle kinderen.

Regelgeving rond mogelijkheden verhuur aan kinderopvangorganisaties te onduidelijk.

Op 5 december gingen, naar een voorstel van de WOK, de VOS/ABB, VNG en het waarborgfonds met elkaar om de tafel om zich te buigen over de vele vragen over de mogelijkheden om accommodaties voor onderwijs geheel of gedeeltelijk te gebruiken voor kinderopvang en/of te verhuren aan kinderopvang organisaties. Veel gemeenten en onderwijsinstellingen kampen met vragen rond dit onderwerp.

Uit de besprekingen komt het beeld dat de wet op het primair onderwijs en de (lokale) onderwijsverordeningen

waarschijnlijk voldoende ruimte bieden en dat er in juridisch opzicht volop mogelijkheden zijn om (gedeelten van) onderwijsgebouwen te benutten voor BSO. De meeste knelpunten ontstaan omdat de betrokken organisaties niet voldoende bekend zijn met de mogelijkheden. De regelgeving wordt ervaren als ingewikkeld, onduidelijk en lastig te interpreteren. Het is nu zaak om de bestaande regelgeving transparant te maken en helder te communiceren. Natuurlijk zijn er ook nog belemmeringen in de regelgeving, deze zullen zoveel mogelijk moeten worden geïnventariseerd waarna er onderzocht zal worden of de huidige regels op onderdelen verhelderd c.q. aangepast kunnen worden. Begin januari 2008 start het waarborgfonds met ondersteuning van VOS/ABB en VNG met dit project.

Gemeenten aan de slag met huisvestigingsproblematiek

Het verheugt de WOK om te zien dat een aantal gemeenten zeer actief bezig is met de huisvesting van BSO.

Den Haag heeft een 8 puntenplan gelanceerd om de uitbreiding van de buitenschoolse opvang te bevorderen. De gemeente wil de wachtlijsten in de BSO wegwerken door te helpen bij het uitbreiden van de capaciteit, het beter benutten van bestaande capaciteit en een efficiënter gebruik van schoolgebouwen, welzijns- en sportaccommodaties. Breda komt met een meerjarenplan primair en speciaal onderwijs waar de BSO in is opgenomen. De gemeente geeft aan belang te hechten aan kinderopvang en wil, indien nodig, huisvesting van BSO faciliteren, ook als nieuwbouw de enige optie is. In Uden heeft de gemeente geïnventariseerd welke schoolgebouwen ruimte over hebben voor buitenschoolse opvang. Deze scholen zullen toestemming krijgen om ruimte te verhuren aan de

Stichting Kinderopvang Uden. Helaas is er niet veel leegstand in Uden, maar bij aanvragen voor aanbouw of nieuwbouw werkt de gemeente zo actief mogelijk mee.

Subsidie voor verbouwing aan schoolgebouw

Op 3 november 2007 is er vanuit OCW de Tijdelijke subsidieregeling capaciteitsuitbreiding buitenschoolse opvang in werking getreden. Er is €5.000.000,- beschikbaar gesteld voor voorzieningen in de vorm van BSO-units, voorzieningen die worden gerealiseerd door aanpassing in ruimtes van een schoolgebouw en overige voorzieningen. Aanvragen kunnen worden gedaan tot uiterlijk 1 augustus 2008.

Netwerkbureau nog niet van start

Het door de staatssecretaris in te stellen netwerkbureau dat zich gaat richten op de huisvestigingsproblematiek in de buitenschoolse opvang en in januari 2008 van start zou gaan is nog in oprichting. Waarschijnlijk zal het in februari in werking treden. De WOK is van plan om nauw te gaan samenwerken met dit netwerkbureau om elkaar te ondersteunen en te voorzien van informatie, maar ook om te voorkomen dat er een te grote overlapping ontstaat en men dubbel werk gaat doen.

Ongeschoolden beginnen aan opleiding voor BSO

Er is een convenant gesloten tussen het Vitalis college van het ROC West-Brabant, zorgaanbieders Amarant, Stichting Elisabeth en Surplus Circonflex/Markenlanden en Kober Kindercentra. Mensen zonder werk of met een lage opleiding en allochtone vrouwen worden actief gezocht voor een opleiding die ze klaarstoomt voor een baan bij de buitenschoolse opvang of in de zorg. Bij mensen die in aanmerking komen wordt eerst door middel van een test gekeken of ze de opleiding aan kunnen. Vervolgens komen ze na een opleiding van een halfjaar in een traject waar werk en opleiding gecombineerd worden. In februari starten de eerste 25 studenten en in september straten er nog eens 25.

Nog geen resultaten bekend onderzoek naar regionale wachtlijsten

Hoe staat het met de wachtlijsten? Uit het taskforce onderzoek kwam dat er 20.000 kinderen op de wachtlijsten voor een plek in de BSO stonden.

Ondertussen wordt er opnieuw onderzoek gedaan waarbij er nu gekeken wordt naar regionale wachtlijsten. Zo kan er een beter overzicht worden gemaakt van de problematiek naar regio. De staatssecretaris heeft gezegd naar aanleiding van dit onderzoek te kijken of er mogelijkheden zijn voor een maximale wachtlijsttijd. Helaas zullen we nog even moeten wachten op de resultaten uit dit onderzoek die op zijn vroegst rond februari te verwachten zijn.

'Impuls brede school' zonder kinderopvang

In december is er vanuit het ministerie een brief uit gegaan 'impuls brede school, sport en cultuur' waarin de lange termijn visie, combinatiefuncties en gezamenlijke huisvesting voor de brede scholen is uitgemeten. Tijdens het Algemeen Overleg (AO) in oktober '07 zei staatssecretaris Dijkzema nog dat het lange termijn perspectief op het gebied van BSO in deze brief aan de orde zou komen. Toch is de kinderopvang niet opgenomen in deze brief, vanuit de WOK wordt dit gezien als een grote gemiste kans. De kinderopvang heeft veel ervaring met de samenwerking met sport en cultuurinstanties. 6 jaar geleden heeft het ministerie van VWS de programmaraad 'sport en kinderopvang' ingesteld. Deze raad bestond uit de directeuren van de grote sportbonden en vertegenwoordigers uit de kinderopvang. Er is toen veel ervaring opgebouwd die nu nog steeds actueel is. De WOK zal zich blijven focussen op combinatiefuncties ook nu de kinderopvang niet in het subsidie pakket is opgenomen.

Uitkomsten Algemeen Overleg 31 oktober

Op 31 oktober was er een tweede AO over de wachtlijsten in de BSO. Er werden veel vragen gesteld over verantwoordelijkheden en mogelijkheden om maxima aan tijden voor wachtlijsten te zetten.

De staatssecretaris vindt dat de huidige problemen rond de wachtlijsten moeten worden opgelost in de bestaande rolverdeling en is er niet voor om bij ouders valse verwachtingen te wekken door een einddatum voor de wachtlijsten te noemen. Als de resultaten van het nieuwe wachtlijsten onderzoek uit zijn is het wel mogelijk om te kijken naar een maximale wachttijd.

Gemeenten zullen niet financieel afgerekend worden op hun prestaties, maar er wordt wel onder 100 gemeenten een onderzoek gedaan naar het uitvoeren van bestuurlijke afspraken met de VNG. Voor prinsjesdag 2008 zal er een brief met de resultaten van dit onderzoek naar de Tweede Kamer gestuurd worden.

Toegezegd voor het komende jaar zijn:

- Een brief over de actuele situatie bij gastouderopvang.
- Een plan van aanpak over de personeelsvoorziening.
- Een voortgangsrapportage over het propageren van het gebruik kinderopvang op woensdag en vrijdag.
- En een notitie over de WPO (Wet op het primair onderwijs) en de huisvesting van kinderopvang en onderwijs.

Meldpunt ingesteld voor BSO door groenlinks en D66

D66 gemeente Amsterdam en Groen links hebben beiden een meldpunt BSO ingesteld waar ouders met klachten en opmerkingen over de BSO terecht kunnen.

Groen links is in augustus van dit jaar begonnen met het verzamelen van de klachten en wil de meldingen gericht verzamelen om vervolgens op een geschikt moment in 2008 gebundeld aan de Staatssecretaris te kunnen overhandigen. Ondertussen heeft het meldpunt 20 meldingen binnen, maar dit worden er naar verwachting nog meer. De klachten zijn divers; wachtlijsten oplopend tot 2 jaar, scholen die niet of veel te laat tot actie zijn overgegaan, BSO's die ver weg zijn en met taxi's (duur) bereisd moeten worden en broertjes en zusjes die noodgedwongen over verschillende BSO's verspreid zitten.

D66 gemeente Amsterdam heeft afgelopen november het meldpunt geopend en verzamelt de gegevens om ze te kunnen gebruiken bij de inzet voor betere BSO. Bij dit meldpunt zijn ondertussen ongeveer 30 meldingen binnen, maar ook hier verwachten ze er nog meer. Ook omdat er deze maand nog actief ouders benaderd gaan worden op scholen/opvanglocaties om hun ervaringen te delen. In de gemeenteraad wordt er voornamelijk gefocust op de wachtlijsten, D66 is echter ook zeer voor het dagarrangement. Op dit gebied kan en moet er naar hun mening nog veel gebeuren, dit willen ze verder stimuleren met nieuwe initiatiefvoorstellen.

Op beide sites zijn meldingen nog altijd welkom.

<http://www.d66amsterdam.nl/bs0>

<http://www.groenlinks.nl/bs0>

'Kwaliteit BSO kan nog beter'

In het AD van vrijdag 4 januari verscheen een artikel naar aanleiding van de uitkomsten van de nationale crèche test, een tevredenheidsonderzoek onder ouders van Kinderopvangonline, Tevreden bv en opvoedblad Wij Jonge Ouders. Daaruit blijkt dat ouders de kinderopvang wel een hoger cijfer geven dan in '06, maar het sanitair, de hygiëne en de mogelijkheden tot buitenspelen maar matig vinden.

De WOK heeft overigens twijfels rond de representativiteit van dit onderzoek.

1 oktober 2008 WOK Studiedag

Reserveer deze datum vast in de agenda, want op deze datum zal er weer een informatieve interessante WOK studiedag plaatsvinden. Verdere informatie over de invulling van de dag, tijden en locatie zullen spoedig volgen.

Wok gaat aan de slag met de 10 adviezen

In januari 2007 presenteerde de WOK 10 adviezen 'naar een dagarrangement voor het schoolgaande kind'. Een visie over de gewenste ontwikkeling van de BSO.

Nu een jaar later kijkt de WOK hoe het er voor staat met de 10 adviezen, welke instanties kunnen gestimuleerd worden om aan de slag te gaan met de adviezen die betrekking hebben op hen? Hiertoe zal de WOK een aparte tijdelijke visiegroep oprichten die zich hier over zal buigen. (bijlage; folder, '10 adviezen')

BSO en speciaal onderwijs (rapport Sardes)

De motie Van Aartsen/Bos heeft geen betrekking op het speciaal onderwijs terwijl er daar ook behoefte is aan buitenschoolse opvang. Nu is het zo dat deze onderwijs tak andere problemen met zich meebrengt op het gebied van BSO dan het reguliere basis onderwijs. Leerlingen zitten onder andere vaak ver van huis op school en behoeven meer begeleiding dan reguliere leerlingen.

Sardes heeft in samenwerking met de CED groep in opdracht van OCW een rapport geschreven genaamd 'Buitenschoolse opvang voor kinderen met een beperking. Behoeften, aanbod, knelpunten en successen.' In dit 82 pagina's tellende rapport wordt ruim in gegaan op vele aspecten van BSO in het speciaal onderwijs. Er is een behoefte onderzoek gedaan en verscheidene best practices komen aan bod. Op de vraag of het regelen van BSO in het speciaal onderwijs net als in het reguliere basisonderwijs verplicht moet worden komt in dit onderzoek geen eenduidig antwoord naar voren. Men is het er over eens dat leerlingen uit het speciaal onderwijs net zoveel recht hebben op BSO als kinderen in het reguliere onderwijs, maar over de vraag bij wie de verantwoordelijkheid voor het organiseren van de BSO moet komen te liggen zijn de meningen verdeeld.

Goede voorbeelden in het land

In elke WOK- Nieuwsbrief zal een 'good practice' van de samenwerking tussen onderwijs en opvang worden opgenomen met contactgegevens voor meer informatie.

Wilt u zelf een goed praktijkvoorbeeld aandragen, stuur dit naar het WOK-projectsecretariaat.

Albert Plesmanschool, Rotterdam

De realisatie van BSO op school

Tijdens de afgelopen WOK vergadering kwam de directeur van de Albert Plesmanschool in Rotterdam S. Ligthart een en ander toelichten over de organisatie van TSO en BSO op zijn school. De Albert Plesmanschool is een school met 400 leerlingen verdeeld over 17 groepen in Rotterdam-Ommoord. Naar aanleiding van dit verhaal gaat de WOK binnenkort een langs op de school als de TSO bezig is.

Op de Albert Plesmanschool is in zeer korte tijd in samenwerking met Kinder Service Hotels (KSH) een goed lopende VSO, TSO en NSO gerealiseerd, geïnspireerd door Britse en Zweedse voorbeelden. 4 Jaar geleden had S. Ligthart al plannen om BSO op zijn school te realiseren, kinderopvang aanbieders hadden hier echter geen oren naar. Door de komst van de motie Van Aartsen/Bos werd het een ander verhaal. **In april 2007 vonden de eerste gesprekken plaats** met de KSH, die de gehele organisatie van VSO, TSO en BSO moest gaan overnemen. **Kwaliteit** stond hoog op de lijst bij de A. Plesmanschool, hier werden goede afspraken over gemaakt. Vervolgens vond er in de zomervakantie een grote verbouwing plaats in het gebouw. Een leegstaand kleuterlokaal, een magazijn en de middenruimte werden verbouwd en door muren door te breken werd een lichte open ruimte gecreëerd die te gebruiken is door de hele school. De verbouwing heeft een voordelig effect gehad op de hele school die nu een frisse uitstraling heeft. **3 September 2007 kon de nieuwe BSO in gebruik worden genomen.** De verbouwing was geheel op de kosten van de aanbieder van de opvang, en ook de administratieve/financiële afhandeling van deelname aan de opvang wordt geheel door KSH gedaan.

Sinds de invoering van de nieuwe TSO zijn er **40% meer** kinderen die overblijven, en er komen nog steeds meer aanmeldingen binnen. De TSO is niet goedkoop

(3,25 per keer) maar wel zeer uitgebreid. Voor verantwoorde voeding; iets warmes, bruin brood, hartig beleg, drinken, fruit en danootjes wordt gezorgd door de organisatie. De kinderen eten aan een gedekte tafel en zoveel mogelijk met mes en vork, om zo een huiselijke sfeer na te bootsen in plaats van met de handen uit een trommeltje te eten. Ook bij de VSO wordt er voor een verantwoord gezond ontbijt gezorgd en tijdens de BSO wordt er voor een in de keuken zelf bereide warme maaltijd gezorgd.

De leidsters hebben veel aandacht voor de kinderen en helpen tijdens de NSO waar nodig met huiswerk. Tijdens de TSO ligt de verantwoordelijkheid van de kinderen niet bij het onderwijzend personeel maar bij de leidsters van de KSH. Normen en waarden staan bij de school en de KSH voorop. Dit heeft invloed op hoe de leidsters met de kinderen om gaan maar ook hoe de kinderen onderling met elkaar en materiaal omgaan.

Waar nog aan gewerkt kan worden is een betere samenwerking en uitwisseling tussen het onderwijzend personeel en de leidsters van de KSH.

S. Ligthart wil voor de BSO contact leggen met cultuur en sport organisaties, om zo gezamenlijke brede school activiteiten op te zetten. Dit is tot op heden door de opstart nog niet aan bod gekomen. Op school werden wel al verschillende leuke afwisselende activiteiten georganiseerd door de leidsters (o.a. kookles). Ook heeft S. Ligthart ideeën voor een peuterspeelzaal bij de school.

www.aps.pcpo.nl

www.kinderservicehotels.nl